

บทที่ 2 เทศกาลมหาพรตและสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์

1. เทศกาลมหาพรต

ความหมายของเทศกาลมหาพรต

เทศกาลมหาพรต เป็นช่วงเวลาที่พระศาสนจักรกำหนดเพื่อเตรียมสมโภชปัสกา ซึ่งเป็นวันฉลองที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดในรอบปีของพระศาสนจักร เพราะสมโภชปัสกาเป็นการเฉลิมฉลองการที่พระเยซูเจ้าทรงรับทรมาน สิ้นพระชนม์และทรงกลับคืนพระชนมชีพ เพื่อกอบกู้มนุษยชาติให้คืนดีกับพระเจ้า มารับชีวิตใหม่ร่วมกับพระองค์

1) สำหรับผู้ใหญ่ที่เตรียมตัวรับศีลล้างบาป (คริสตังสำรอง) เป็นการเตรียมในขั้นตอนสุดท้ายของพิธีรับผู้ใหญ่เข้าเป็นคริสตชน

2) สำหรับคริสตชน การเตรียมสมโภชปัสกาในเทศกาลมหาพรต เป็นโอกาสให้คริสตชนรื้อฟื้นคุณค่าและศักดิ์ศรีของศีลล้างบาปที่เขาได้รับ และคริสตชนยังเตรียมสมโภชปัสกาด้วยการฟังพระวาจาพระเจ้า กลับใจ ใช้โทษบาป สวดภาวนา และบำเพ็ญกิจเมตตาปราณี

ประวัติย่อ ๆ ของเทศกาลมหาพรต

คริสตชนในศตวรรษที่ 2 เริ่มเตรียมสมโภชปัสกาด้วยการอดอาหารก่อนวันสมโภชปัสกา 2 วัน ในศตวรรษที่ 3 คริสตชนในบางแห่งขยายการจำศีลอดอาหารเพื่อเตรียมสมโภชปัสกาเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ (อดอาหารในช่วงสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์)

การขยายเวลาของการอดอาหารเพื่อเตรียมสมโภชปัสกาเพิ่มขึ้นเป็น 3 สัปดาห์เพื่อให้ระยะเวลาสอดคล้องกับเทศกาลปัสกาซึ่งฉลองถึง 50 วัน (เราเห็นร่องรอยนี้ในปัจจุบัน จากการจัดพระวรสารของนักบุญยอห์นให้อ่านแบบกึ่งต่อเนื่อง โดยเริ่มในวันธรรมดาสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไปในเทศกาลมหาพรต)

ต่อมาในศตวรรษที่ 4 เทศกาลมหาพรตเริ่มที่วันอาทิตย์ 6 สัปดาห์ก่อนปัสกา และจบลงที่วันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ นับจำนวนวันได้ 40 วันพอดี

ในศตวรรษที่ 5 มีความพยายามที่จะให้มีการอดอาหารครบ 40 วันในเทศกาลมหาพรต เพราะตามธรรมเนียมของพระศาสนจักรตะวันตก คริสตชนไม่อดอาหารในวันอาทิตย์และวันสมโภช ดังนั้นถ้าเทศกาลมหาพรตเริ่มที่วันอาทิตย์ 6 สัปดาห์ก่อนปัสกาจะได้วันอดอาหารเพียง 34 วัน รวมวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์และวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งคริสตชนสมัยแรกถือเป็นวันจำศีลอดอาหารด้วยก็ยังไม่ครบ 40 วัน

ในสมัยนั้นจึงเพิ่มวันจำศีลอดอาหารเข้าไปอีก 4 วัน ดังนั้นจึงเริ่มเทศกาลมหาพรตที่วันพุธรับเถ้า ทำให้การจำศีลอดอาหารครบ 40 วันพอดี (วันสมโภชนักบุญโยเซฟเริ่มฉลองครั้งแรกประมาณปี ค.ศ. 800 และวันสมโภชแม่พระรับสารในวันที่ 25 มีนาคม ที่กรุงโรมเริ่มในศตวรรษที่ 7...ผู้เขียน)

สำหรับการรับเข้าในวันพืชมงคลนั้น แต่เดิมรับเฉพาะผู้ที่ใช้โทษบาปสาธารณะเท่านั้น จนกระทั่งจารีตพิธีสำหรับคนบาปสาธารณะหายไป ในศตวรรษที่ 10 แต่พิธีโรยเถ้ายังคงเก็บรักษาไว้ และเริ่มมีพิธีโรยเถ้าสำหรับคริสตชนทุกคน จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1091 พระสันตะปาปา อูร์บันที่ 2 ประกาศให้การโรยเถ้าสำหรับคริสตชนทุกคนเป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติของพระศาสนจักรสากล

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ธรรมเนียมที่ให้โรยเถ้าที่ได้จากไบเบิลซึ่งเสกในปีก่อนนั้น เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในศตวรรษที่ 12

ระยะเวลาของเทศกาลมหาพรต

เทศกาลมหาพรตเริ่มในวันพืชมงคล และจบลงในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ก่อนพิธีมิสซาตอนเย็นระลึกถึงการเสด็จของพระคริสตเจ้า

สัญลักษณ์ 40 วันของเทศกาลมหาพรต

- พระเยซูเจ้าทรงอดอาหารในถิ่นทุรกันดารเป็นเวลา 40 วัน (มธ. 4:2 ; ลก. 4:1-2)
- โมเสสอดอาหาร 40 วัน ขณะที่อยู่กับพระยาห์เวห์ในการรื้อฟื้นพันธสัญญาบนภูเขาซีนาย (อพย. 34:28)
- เอลียาห์อดอาหาร 40 วัน ขณะที่เดินทางไปภูเขาโฮเรบ (1 พกษ. 19:8)
- และชาวอิสราเอลใช้เวลา 40 ปี ในถิ่นทุรกันดารก่อนที่จะเข้าสู่แผ่นดินแห่งพันธสัญญา
- ในพระคัมภีร์เลข 40 เป็นสัญลักษณ์หมายถึง การผ่าน การเตรียมตัว การกลับใจ การใช้โทษบาป การชำระตน การหันหลังให้กับความชั่วร้าย และการตัดสินใจเลือกพระเจ้า

วันพืชมงคล วันเริ่มต้นของเทศกาลมหาพรต

วันพืชมงคลก่อนวันอาทิตย์แรกของเทศกาลมหาพรต สัตบุรุษจะรับเข้าเป็นการเริ่มต้นเทศกาลมหาพรต

พิธีเสกและโรยเถ้า ตามปกติจะทำในพิธีมิสซา หลังอ่านพระวรสารและเทศน์ ซึ่งให้ความหมายว่า พระวาจาของพระเจ้าเป็นพลังสำคัญที่ปลุกเร้าจิตใจของคริสตชนให้สำนึกตน กลับใจ และใช้โทษบาปในเทศกาลมหาพรตนี้

บทอ่านจากพระคัมภีร์ในพิธีมิสซาวันพืชมงคล

- บทอ่านแรกจากหนังสือประกาศกโยเอล (ยอล. 2:12-18) กล่าวว่า “**เจ้าทั้งหลายจงเต็มใจกลับมาหาเรา ด้วยการอดอาหาร ร้องไห้ และเป็นทุกข์คร่ำครวญ ณ บัดนี้เถิด**”

- บทอ่านที่สองนำมาจากจดหมายของนักบุญเปาโลอัครสาวกถึงชาวโครินธ์ ฉบับที่ 2 (2 คร. 5:20-6:2) ยังคงกล่าวถึงการกลับใจอย่างต่อเนื่องว่า **“จงคืนดีกับพระเจ้าเถิด บัดนี้แหละเป็นเวลาที่เหมาะสม”**
- พระวรสารนักบุญมัทธิว ให้ความหมายที่แท้จริงของการกลับใจในภาคปฏิบัติ โดยนำเสนอคำสอนของพระเยซูเจ้าในเรื่อง **“การทำทาน” “การอธิษฐานภาวนา” และ “การจำศีลอดอาหาร”** พระองค์ทรงสอนว่า **“จงระวังอย่าประกอบกิจการดีของท่านต่อหน้ามนุษย์เพื่ออวดเขา มิฉะนั้น ท่านจะไม่ได้รับบำเหน็จจากพระบิดาของท่านผู้สถิตในสวรรค์” (มธ. 6:1-6,16-18)**

ความหมายของถ้ำ

- ถ้ำเป็นเครื่องหมายของ “ความทุกข์ถึงบาป” **“จงกลับใจใช้โทษบาป และเชื่อพระวรสารเถิด” (มก. 1:15)**
- ถ้ำยังหมายถึงสภาพของมนุษย์คนบาป ซึ่งพยายามแสดงความสำนึกผิดของตนต่อพระเจ้าออกมาเป็นพิธีภายนอก “มนุษย์เอ๋ย จงระลึกเถิดว่า เจ้าเป็นแค่ฝุ่นดิน และจะกลับเป็นฝุ่นดินอีก” (ปฐก. 3:19)
- ถ้ำยังอาจหมายถึงความสกปรก (บาป) ซึ่งใช้น้ำชำระให้สะอาดได้ (ศีลล้างบาป)
- ธรรมเนียมที่ให้รอยถ้ำที่ได้จากโบลานซึ่งเสกในปีก่อนนั้น มีความหมายดี เพราะโบลานหมายถึงชัยชนะของพระเยซูเจ้าในฐานะกษัตริย์ในการเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างสง่า (ภาพอนาคตของการกลับคืนชีพ) เมื่อเอามาเผาเป็นถ้ำและรอยเพื่อเตือนใจให้คริสตชนใช้โทษบาปแล้ว ยังเป็นสิ่งที่บอกคริสตชนว่า การใช้โทษบาปนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมการฉลองชัยชนะแห่งการกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า
- ในบทเสกถ้ำทั้ง 2 แบบ ให้ความหมายอย่างชัดเจนว่าเทศกาลมหาพรตเป็นช่วงเวลาที่คริสตชนเตรียมสมโภชปัสกา
- “ขอโปรดสดับฟังคำอ้อนวอนของข้าพเจ้าทั้งหลาย และทรงพระเมตตาประทานพระพรแก่ข้ารับใช้ของพระองค์ ผู้เข้ามารับการโรยถ้ำเหล่านี้ ขอให้ทุกคนทำกิจการใช้โทษบาปตลอดเทศกาลมหาพรต เพื่อจะได้เป็นผู้เหมาะสมที่จะระลึกถึงการสิ้นพระชนม์และกลับคืนชีพขององค์พระบุตร...” (บทภาวนาเสกถ้ำแบบที่ 1)
- เครื่องหมายของการเป็นทุกข์กลับใจในพิธีกรรม “พิธีเสกและโรยถ้ำ” แสดงออกอย่างชัดเจนในชีวิตคริสตชน เห็นได้จากการที่วันพุธรับถ้ำเป็นวันใช้โทษบาปสากลของพระศาสนจักร โดยคริสตชนผู้มีอายุตั้งแต่ 14 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปต้องอดเนื้อ และคริสตชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จนถึงอายุ 59 ปีบริบูรณ์ ต้องอดอาหาร

- พระศาสนจักรสากลยังคำนึงถึงประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย เช่น ปีที่วันพุธตรงกับวันตรุษจีนพอดี พระสังฆราช สมณประมุขท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดในเรื่องการรับเถ้า และวันในการจำศีลอดอาหารเพื่อเป็นประโยชน์ที่สุดในการอภิบาลพี่น้องคริสตชนในความปกครองของพระคุณเจ้า ซึ่งแต่ละสังฆมณฑลจะมีการประกาศในเรื่องนี้

พระวรสารของวันอาทิตย์เทศกาลมหาพรต

ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 1 และ สัปดาห์ที่ 2 เทศกาลมหาพรต พระวรสารจะเป็นเรื่องเดียวกันทุกปี คือ

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 1 เทศกาลมหาพรต จะอ่านพระวรสารเรื่องพระเยซูเจ้าทรงถูกประจญ

พระวรสารเรื่องพระเยซูเจ้าทรงถูกประจญ ทำให้เราเห็นถึงการต่อสู้กับพลังของบาปและความชั่วร้าย ซึ่งพระเยซูเจ้าทรงใช้พระทรมานและการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนของพระองค์ กอบกู้เราให้พ้นบาป แสดงถึงชัยชนะเหนือบาปของพระองค์ ซึ่งชัยชนะเหนือบาปนี้ เราเห็นภาพล่วงหน้าแล้วจากชัยชนะที่พระองค์ทรงมีต่อการประจญของปีศาจ

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 2 เทศกาลมหาพรต จะอ่านพระวรสารเรื่องการสำแดงพระวรกายอย่างรุ่งโรจน์ของพระเยซูเจ้า (ซึ่งเรื่องราวทั้งสองนี้ ในปี A จะอ่านจากพระวรสารนักบุญมัทธิว ในปี B จะอ่านจากพระวรสารนักบุญมาระโก และในปี C จะอ่านจากพระวรสารนักบุญลูกา)

พระวรสารเรื่องการสำแดงพระวรกายอย่างรุ่งโรจน์ของพระเยซูเจ้า สะท้อนให้เห็นภาพล่วงหน้าถึงสิริรุ่งโรจน์แห่งการกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า ซึ่งแน่นอนว่าการจะบรรลุถึงความรุ่งโรจน์แห่งการกลับคืนชีพ ต้องผ่านหนทางแห่งพระทรมานและไม้กางเขนก่อน

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า พระวรสารในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 1 เทศกาลมหาพรต ช่วยให้คริสตชนได้รำพึงถึงภาพของการต่อสู้กับอำนาจของบาป โดยมีชีวิตของพระเยซูเจ้าเป็นแบบฉบับ และมีพระทรมานและกางเขนของพระคริสตเจ้าเป็นแนวทาง ส่วนพระวรสารในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 2 เทศกาลมหาพรต ชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์รุ่งเรืองที่เกิดจากการยึดถือพระแบบฉบับของพระเยซูเจ้า และแนวทางแห่งไม้กางเขนของพระองค์

นอกจากนี้ สำหรับคริสตังสำรองที่เตรียมตัวจะรับศีลล้างบาปในคืนวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์หรือในเทศกาลปัสกาที่จะมาถึง พระศาสนจักรยังกำหนดให้มี “พิธีเลือกสรร” สำหรับพวกเขา ในมิสซาววันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 1 เทศกาลมหาพรต โดยให้ทำพิธีนี้หลังจากบทเทศน์

ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3-5 การจัดพระวรสารนำเสนอเส้นทางสู่การสมโภชปัสกาเป็น 3 แนวดังนี้ คือ

วันอาทิตย์ปี A เน้นเรื่องศีลล้างบาป

วันอาทิตย์ปี B เน้นเรื่องการเดินพร้อมกับพระเยซูเจ้าผ่านทางกางเขน เราจะพบพระสิริรุ่งโรจน์

วันอาทิตย์ปี C เน้นเรื่องการกลับใจใช้โทษบาป ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่พระเมตตาของพระเจ้า

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3 เทศกาลมหาพรต ปี A อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์นเรื่อง “พระเยซูเจ้าทรงสนทนากับหญิงชาวสะมาเรียที่บ่อน้ำของยาโคบ” (ยอห์น 4:5-42) ในพระวรสารชาวเมืองและหญิงคนนั้นประกาศว่า “พระองค์ทรงเป็นพระผู้กอบกู้โลก” พระองค์ประทาน “น้ำทรงชีวิต” ซึ่งนำชีวิตนิรันดร์ให้แก่มนุษย์

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 4 เทศกาลมหาพรต ปี A อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์นเรื่อง พระเยซูเจ้าทรงรักษาคนตาบอดแต่กำเนิด (ยอห์น 9:1-41) จากพระวรสารเราพบว่าคนตาบอดค่อย ๆ เปิดตาด้วยความเชื่อในพระเยซูเจ้า (องค์ความสว่าง) ตอนแรกเขาพูดกับพระองค์ในฐานะบุคคลคนหนึ่ง ต่อมาในฐานะประกาศก และต่อมาในฐานะ “บุตรแห่งมนุษย์” เราพบความต่อเนื่องของเรื่องราวในพระวรสารกับศีลล้างบาป คือ พระศาสนจักรในยุคแรกเรียกศีลล้างบาปว่า “การส่องสว่าง” และเรียกผู้เตรียมรับศีลล้างบาปว่า “ผู้ได้รับการส่องสว่าง”

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 5 เทศกาลมหาพรต ปี A อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์นเรื่อง “พระเยซูเจ้าทรงปลุกลาซารัสให้กลับคืนชีพ” (ยอห์น 11:1-45) ในพระวรสารตอนนี้ พระเยซูเจ้าตรัสว่า “เราเป็นการกลับคืนชีพ และเป็นชีวิต ใครเชื่อในเรา แม้ตายไปแล้ว ก็จะมีชีวิต และทุกคนที่มีชีวิต และเชื่อในเรา จะไม่มีวันตายเลย”

จะเห็นว่าพระวรสารที่กล่าวถึงนี้สะท้อนให้คริสตชน โดยเฉพาะคริสตังสำรองที่เตรียมตัวจะรับศีลล้างบาปเห็นว่า การกลับใจเป็นการออกจากบาป (ความกระหาย) ไปสู่พระพรทาน (น้ำทรงชีวิต) การกลับใจเป็นการออกจากความมืด (ตาบอด) ไปสู่ความสว่าง (การมองเห็น) และการกลับใจเป็นการออกจากความตาย ไปสู่การกลับคืนชีพมีชีวิตใหม่ในองค์พระเยซูเจ้า

เนื่องจากพระวรสารในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3 - 5 เทศกาลมหาพรต ปี A มีความหมายเป็นพิเศษเกี่ยวข้องกับพิธีรับเป็นคริสตชนใหม่ จึงอาจใช้พระวรสารเหล่านี้อ่านในพิธีมิสซาในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3-5 เทศกาลมหาพรต ปี B หรือปี C ได้ด้วย โดยเฉพาะในวัดที่มีคริสตังสำรองที่เตรียมตัวจะรับศีลล้างบาปในคืนวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ หรือในเทศกาลปัสกาที่จะมาถึง

นอกจากนั้นพระศาสนจักรยังกำหนดให้มี “พิธีสอบถาม” สำหรับคริสตังสำรองที่เตรียมตัวจะรับศีลล้างบาปในคืนวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์หรือในเทศกาลปัสกาที่จะมาถึง ในมิสซาวินิจฉัยสัปดาห์ที่ 3-5 เทศกาลมหาพรตด้วย โดยให้ทำพิธีนี้หลังจากบทเทศน์

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3 เทศกาลมหาพรต ปี B อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์นเรื่องพระเยซูเจ้าเสด็จไปยังพระวิหารและทรงคว่ำโต๊ะของพวกพ่อค้าที่พระวิหาร (ยอห์น 2:13-25) พวกยิวถามพระองค์ว่า “ท่านจะแสดงอะไรเป็นเครื่องหมายว่าท่านมีอำนาจกระทำเช่นนี้ได้” พระองค์ทรงตอบว่า “จงทำลายพระวิหารนี้ แล้วภายในสามวันเราจะตั้งขึ้นใหม่” นั่นคือพระเยซู

เจ้าทรงทำนายล่วงหน้าถึงการกลับคืนชีพและชัยชนะของพระองค์เหนือบาปและความตาย

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 4 เทศกาลมหาพรต ปี B อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์น เรื่องการสนทนาระหว่างพระเยซูเจ้ากับนิโคเดมัส (ยน 3:14-21) ซึ่งในการสนทนานั้นพระองค์ตรัสว่า **“โมเสสได้ยกชูขึ้นในถิ่นทุรกันดารฉันใด บุตรแห่งมนุษย์ก็จะต้องถูกยกขึ้นฉันนั้น เพื่อให้ทุกคนที่เชื่อในพระองค์จะได้มีชีวิตนิรันดร์”** พระวาจาตอนนี้เป็นการทำนายล่วงหน้าว่าพระองค์จะถูกตรึงกางเขน

แต่กางเขนของพระคริสตเจ้าไม่ใช่เครื่องหมายแห่งความอับอาย แต่เป็นต่อธารแห่งพระพรและเครื่องหมายแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้าที่ทรงมีต่อเรา กางเขนของพระคริสตเจ้าจะถูกยกขึ้น และคริสตชนทุกคนจะมีสักการพระคริสตเจ้าบนไม้กางเขนนี้อย่างสิ้นสุดจิตใจ เราเห็นภาพนี้อย่างชัดเจนในพิธีกรรมของวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ และแน่นอนสำนักอันนี้จะคงอยู่ในชีวิตของคริสตชน โดยเฉพาะในเวลาที่เราเริ่มต้นบทภาวนาและกิจกรรมสำคัญๆ ในชีวิตของเราด้วยเครื่องหมายสำคัญมหากางเขน

วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 5 เทศกาลมหาพรต ปี B อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์น (ยน 12:20-33) พระเยซูเจ้าตรัสว่า **“บัดนี้ เวลาที่บุตรแห่งมนุษย์จะได้รับเกียรตินั้นมาถึงแล้ว เราขอยืนยันความจริงกับท่านอย่างเปิดเผยว่า ถ้าเมล็ดข้าวไม่ได้ตกลงไปในดินและเปื่อยเน่าไป ก็คงจะมีอยู่เพียงเมล็ดเดียวเท่านั้น แต่ถ้าเปื่อยเน่าไปแล้ว ก็จักงอกขึ้นเก็บเกี่ยวได้ผลมากมาย”**

จะเห็นได้ว่าพระคริสตเจ้าทรงได้รับเกียรติจากการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อกอบกู้มนุษย์ให้พ้นบาป กิจการแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ นำพระหรรษทานนานัปการมาสู่มวลมนุษย์ จึงเป็นแบบอย่างที่ทำให้ความมั่นใจแก่คริสตชนในการดำเนินชีวิตด้วยความรักและเสียสละเช่นเดียวกับพระเยซูเจ้า

ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3 เทศกาลมหาพรต ปี C อ่านพระวรสารของนักบุญลูกาเรื่องที่มีผู้มาทูลถามพระเยซูเจ้าเรื่องชาวกาลิลีที่ถูกปีศาจ สั่งประหารชีวิต และคนสิบแปดคนที่ตายจากการถูกหอสิโลัมพังทับ (ลก 13:1-9) คำตอบของพระเยซูเจ้า คือ **“ถ้าพวกท่านไม่กลับใจ เปลี่ยนทางดำเนินชีวิต พวกท่านจะต้องพินาศไปเช่นเดียวกัน”**

พระองค์ทรงสอนเราให้จริงจังกับการกลับใจ ปรับปรุงความบกพร่องจากบาปที่ยังมีอยู่ในชีวิตของเรา มากกว่าจะไปตัดสินคนอื่นว่าเขาเป็นอย่างไร และเทศกาลมหาพรตก็เป็นโอกาสที่ดีที่คริสตชนจะกลับใจ และพัฒนาจิตใจของตนให้งดงามเหมือนกับจิตใจของพระบิดาเจ้าในสวรรค์

ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 4 เทศกาลมหาพรต ปี C อ่านพระวรสารของนักบุญลูกาเรื่องลูกจ้างผลาญ (ลก 15:1-3, 11-32) การกลับบ้านของลูกคนเล็กจากนิทานเปรียบเทียบของพระเยซูเจ้า ให้ภาพของการกลับใจที่เป็นรูปธรรมและมีชีวิตชีวา การกลับใจของคริสตชนในเทศกาลมหาพรต จึงเป็นการเดินทางสู่บ้านแท้ในเมืองสวรรค์ ที่มีพระเจ้าพระบิดาผู้พระทัยดีทรง

รอคอยเรา “เราจะเลี้ยงกันให้ร่ำเริงบันเทิงใจ เหตุว่า ลูกของเราซึ่งตายไปแล้ว ได้กลับมามีชีวิตใหม่ หายไปแล้ว แต่กลับมาพบกันอีก”

ในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 5 เทศกาลมหาพรต ปี C อ่านพระวรสารของนักบุญยอห์น ที่กล่าวถึงธรรมจารย์และฟาริสีที่ได้นำหญิงคนหนึ่งที่ถูกจับขณะล่วงประเวณีมาให้พระเยซูเจ้าทรงตัดสิน (ยน 8:1-11) ซึ่งเราจะเห็นสารแห่งการให้อภัย โดยเรียกร้องการกลับใจและใช้โทษบาปที่ส่งถึงเรา ผ่านทางพระวาจาของพระเยซูเจ้า ที่ตรัสกับหญิงคนบาปที่ว่า **“กลับไปเกิดและอย่าทำบาปอีกเลย”**

การจัดบทอ่านในวันธรรมดาเทศกาลมหาพรต

หัวข้อในการจัดบทอ่านเน้นที่ **“การกลับใจและศีลล้างบาป”**

บทอ่านกับพระวรสารจะสอดคล้องกัน มีชุดเดียวและเหมือนกันทุกปี บทอ่านจากพันธสัญญาเดิมถูกเลือกให้สอดคล้องกับพระวรสาร โดยมีหัวข้อดังนี้

วันพุธรับเถ้าและวันธรรมดาหลังวันพุธรับเถ้า “จิตตารมณ์ของการอดอาหาร การกลับใจจากภายใน และการแบ่งปัน”

วันธรรมดาสัปดาห์ที่ 1 เทศกาลมหาพรต “ความรักต่อเพื่อนมนุษย์และการกลับใจ”

วันธรรมดาสัปดาห์ที่ 2 เทศกาลมหาพรต “การอภัยบาป” (วันจันทร์ อังคาร และวันเสาร์) “คุณค่าที่แท้จริงในชีวิต” (วันพฤหัสบดี) “ทรงทำนายถึงพระทรมาน” (วันพุธและศุกร์)

วันธรรมดาสัปดาห์ที่ 3 เทศกาลมหาพรต “จงฟังพระเจ้าเพียงผู้เดียว” (วันพุธ พฤหัสบดี และศุกร์) “ทรงนำความรอดพ้นสำหรับทุกคน” (วันจันทร์) “การยกโทษให้ผู้อื่น” (วันอังคาร) “การนมัสการด้วยจิตใจ” (วันเสาร์)

ในสัปดาห์ที่ 4 ตั้งแต่วันจันทร์จะเป็นการอ่านพระวรสารของนักบุญยอห์นแบบกึ่งต่อเนื่อง

วันธรรมดาสัปดาห์ที่ 4 เทศกาลมหาพรต “ชีวิตจากพันธสัญญาใหม่” (วันจันทร์ อังคารและพุธ) “ความไม่เชื่อและความพยายามที่จะฆ่าพระเยซูเจ้า” (วันพฤหัสบดี ศุกร์และเสาร์)

วันธรรมดาสัปดาห์ที่ 5 เทศกาลมหาพรต “พระอาณาจักรของพระเยซูเจ้า อาศัยการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ พระองค์ทรงนำความรอดพ้นและความเป็นหนึ่งเดียวให้แก่มวลมนุษย์”

ข้อเสนอแนะบางประการในภาคปฏิบัติ

1. สิ่งที่น่าเสนอเป็นเพียงแนวทางให้เข้าใจพิธีกรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ร่วมพิธีกรรมในเทศกาลมหาพรตอย่างมีความหมายต่อจิตใจมากยิ่งขึ้น เปรียบเหมือนแผนที่ที่มีไว้ชี้ทาง แต่การอ่านแผนที่อย่างเดียวจะไม่สามารถทำให้ไปสู่เป้าหมายได้ เช่นเดียวกัน **สิ่งสำคัญสำหรับพี่น้องคริสตชน คือ การไปร่วมพิธีกรรม ได้แก่ การรับศีลอภัยบาป ร่วมพิธีมิสซา ฟังพระวาจา และรับศีลมหาสนิท** พี่น้องจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางที่พระเยซูเจ้าและพระศาสนจักรมุ่งหวังไว้อย่างแน่นอน

2. พิธีกรรมจะต้องสอดคล้องกับชีวิตเสมอ สิ่งที่เราได้จากพิธีกรรม คงจะกระตุ้นเตือนจิตใจของเราไปสู่ภาคปฏิบัติ เช่น การอ่านและปฏิบัติตามพระวาจาของพระเจ้า การทำกิจเมตตาปราณี การสวดภาวนา การพลีกรรมใช้โทษบาป ฯลฯ

3. การฉลองพิธีกรรมไม่ได้เป็นการระลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตเท่านั้น (พิธีกรรมไม่ได้เป็นแค่ละครศักดิ์สิทธิ์) แต่เป็นการที่พระเยซูเจ้าทรงทำให้การฉลองเหตุการณ์ในอดีต ที่เราฉลองในพิธีกรรมเป็นจริงในปัจจุบัน (anamnesis) ด้วยพระพรของท่านของพระองค์ และการฉลองพิธีกรรมยังนำเราไปสู่อนาคตนั่นก็คือความรอดพ้นนิรันดร์ ดังนั้นในทางกลับกันพิธีกรรมโดยอาศัยพระพรของท่านขอพระเจ้าก็เป็นสิ่งเสริมสร้างชีวิตของเราด้วย

4. พระศาสนจักรส่งเสริมกิจศรัทธาที่เข้ากันได้กับเทศกาลมหาพรต เช่น พิธีเดินรูปสืบสืภาค ฯลฯ (กิจศรัทธาเปรียบเหมือนอาหารเสริมสำหรับชีวิตคริสตชน จึงไม่สามารถนำกิจศรัทธามาแทนที่พิธีกรรมซึ่งเปรียบเหมือนอาหารหลักสำหรับชีวิตคริสตชนได้ พี่น้องมาร่วมพิธีมิสซาและมาเดินรูปก่อนหรือหลังพิธีมิสซาเป็นสิ่งที่น่าชม แต่ขออย่าให้เราเดินรูปสืบสืภาคอย่างเดียว โดยละเลยที่จะมาร่วมมิสซา โดยเฉพาะมิสซาในวันอาทิตย์)

5. สำหรับพี่น้องที่จัดเตรียมพิธีกรรมและผู้มีหน้าที่ในการตกแต่งสร้างบรรยากาศในวัด พระศาสนจักรเสนอว่า ในเทศกาลมหาพรตเราไม่แต่งดอกไม้บนพระแท่น ยกเว้นในวันอาทิตย์ที่ 4 (อาทิตย์ **Laetare**) ในวันสมโภช หรือฉลอง (เทียบกฎทั่วไปสำหรับมิสซาตามจารีตโรมัน ข้อ 305) (เหตุผลที่พระศาสนจักรแนะนำไม่ให้แต่งดอกไม้บนพระแท่น เพื่อเน้นลักษณะของการใช้โทษบาปซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของเทศกาลมหาพรต)

6. สำหรับนักขับร้องและผู้จัดเพลงในพิธีกรรม เราจะไม่ขับร้องบทอัลเลลูยาตลอดเทศกาลมหาพรต แม้วันนั้นจะเป็นวันสมโภชหรือวันฉลองก็ตาม (คำแนะนำเรื่องเทศกาลมหาพรตและการเตรียมการสมโภชปัสกา ข้อ 18) ด้วยเหตุผลเพื่อเน้นลักษณะของการใช้โทษบาปซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของเทศกาลมหาพรตเช่นเดียวกัน และโดยปกติเราจะไม่ขับร้องบทพระสิริรุ่งโรจน์ในเทศกาลมหาพรต ยกเว้น วันสมโภช วันฉลอง และพิธีมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ในวันพหุหัสศักดิ์สิทธิ์

7. สารมหาพรตของพระสันตะปาปาในแต่ละปีจะเน้นถึงความรักต่อผู้ที่มีความยากลำบาก หรือด้อยโอกาส เราจะสนองพระประสงค์ของพระสันตะปาปาได้อย่างไรในครอบครัว ในวัดของเรา?

8. เราจะช่วยผู้ที่เตรียมตัวเป็นคริสตชนในวัดของเราอย่างไร? ให้เขาได้เตรียมตัวอย่างดีที่สุดที่จะรับชีวิตใหม่ในพระคริสตเจ้าโดยทางศีลล้างบาป

คริสตชนควรปฏิบัติตนอย่างไรในเทศกาลมหาพรต

1. การสวดภาวนา

การสวดภาวนา นับว่าเป็นกิจการที่สำคัญในเทศกาลมหาพรต เพราะถ้าบาปหมายถึง การตัดความสัมพันธ์กับพระเจ้า และบาปเป็นสิ่งที่ทำลายชีวิตพระในตัวเรา การสวดภาวนาจึง เป็นวิธีการสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับพระเจ้า

พระศาสนจักรจัดเตรียมความช่วยเหลือที่ดีที่สุดให้กับคริสตชนในช่วงเวลาพิเศษนี้ คือ บทอ่านจากพระคัมภีร์และบทภาวนาในพิธีมิสซาตลอดเทศกาลมหาพรต ซึ่งจะช่วยให้เราให้รำพึง ไตร่ตรองและเป็นแนวทางในการเจริญชีวิตของเราให้มุ่งสู่การสมโภชปัสกา จึงเป็นสิ่งที่คริสตชนจะต้องให้ความสำคัญที่จะ

- ไปร่วมมิสซา และรับศีลมหาสนิท โดยเฉพาะในมิสซาวนอาทิตย และมิสซาวนธรรมดาที่ ตนสามารถไปร่วมพิธีได้ตลอดเทศกาลมหาพรต
- คริสตชนควรรับศีลอภัยบาป เพราะการรับศีลอภัยบาปในเทศกาลมหาพรตเป็นโอกาส ที่คริสตชนจะได้ชำระจิตใจสำหรับการมีส่วนร่วมในการฉลองธรรมล้ำลึกปัสกา

นอกจากนั้น พระศาสนจักรยังส่งเสริมกิจศรัทธาที่เข้ากันได้ดีกับเทศกาลมหาพรต เช่น พิธีเดินรูป 14 ภาค กิจศรัทธาเช่นนี้ควรส่งเสริมจิตตารมณ์ทางพิธีกรรม เพื่อให้สัตบุรุษเตรียมตัว เพื่อฉลองธรรมล้ำลึกปัสกาของพระเจ้าได้อย่างดี

นักบุญยอห์น ครีโซสโตม สอนว่า “การภาวนารวมเราเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า ดวงตาของเราสว่าง เมื่อเราเห็นแสงสว่างฉันใด จิตใจของเราก็จะได้รับการส่องสว่างไม่มีขอบเขต เมื่อเราจดจ่ออยู่ในพระเป็นเจ้าฉันนั้น” แต่ท่านนักบุญก็ยังสอนต่อไปอีกว่า “จิตใจของเราต้องมุ่งหาพระเจ้าเสมอ มิใช่ในเวลารำพึงภาวนาเท่านั้น แต่ในเวลาอื่นด้วย... จิตใจเราควรเฝ้าหาพระเจ้า และคิดถึงพระองค์อยู่เสมอ เพื่อเราจะได้หล่อเลี้ยงกิจการต่างๆ ด้วยความรักและการคิดถึงพระองค์อยู่เสมอ”

ดังนั้น อาศัยการภาวนาทั้งในพิธีกรรม และการภาวนาด้วยความศรัทธาส่วนตัว จะทำให้จิตใจของเราเฝ้าหาพระเจ้าเสมอ และทำกิจการต่างๆ ในชีวิตเพราะความรักต่อพระองค์

2. การพลีกรรมใช้โทษบาปและการจำศีลอดอาหาร

ธรรมชาติของมนุษย์มักจะหละหลวมต่อตนเอง และหลายครั้งมนุษย์ก็ผิดพลาดไปในบาป เพราะความหละหลวมยอมตามความพอใจฝ่ายต่ำของตน ดังนั้นนอกจากการสวดภาวนาที่เป็นหัวใจสำคัญของเทศกาลมหาพรตที่พาใจของคริสตชนมุ่งไปสู่พระเจ้าแล้ว คริสตชนควรควบคุมใจของตนให้เฝ้าหาพระเจ้าตลอดเวลา ในทุกกิจการของชีวิต ด้วยการพลีกรรมใช้โทษบาปและการจำศีลอดอาหาร

นักบุญออกัสตินได้ให้ข้อคิดว่า “ดังนั้น ไม่มีใครสงสัยเลยว่าการพลีกรรม จำศีลอดอาหารนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ เพราะเมื่อผู้ใดยอมที่จะจำศีลก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าเขาต้องการสิ่งที่เขากำลังสวดขอจริงๆ ฉะนั้น จึงมีคำกล่าวว่า คำภาวนาจะดีเมื่อมีการจำศีลคู่กัน

(ทบท. 12:8) ดังนั้น คำภาวนาจึงแสวงหาการจำศีลควบคู่กันไป เพื่อจะได้รับการสดับฟัง (จากพระเจ้า)”

การจำศีลอดอาหาร มีจุดหมายที่สำคัญ คือ เป็นเครื่องมือที่จะปราบกิเลสหรือบาป นักบุญออกัสตินสอนว่า “ถ้าเราจะอดอาหารอย่างแท้จริง เราต้องอดบาปเหนืออื่นใด”

ดังนั้นการพลีกรรมและจำศีลอดอาหารในเทศกาลมหาพรต จึงต้องเริ่มด้วยการละเว้นจากการทำบาปเป็นสิ่งแรก นั่นคือ การหลีกเลี่ยงจากโอกาสบาป และการต่อสู้กับการประจัญของปีศาจอย่างเต็มกำลัง

เมื่อคริสตชนจำศีลอดอาหาร เราต้องตระหนักว่า จุดประสงค์สำคัญของการจำศีลอดอาหาร คือ เพื่อวิญญาณจะมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นตามรูปแบบของพระคริสตเจ้าผู้ถูกตรึงกางเขน

สำหรับพระศาสนจักรในประเทศไทยได้ให้ข้อกำหนดเรื่อง การจำศีลในเทศกาลมหาพรตไว้ ดังนี้

1. ตามบัญญัติของพระเป็นเจ้า คริสตชนทุกคนต้องชดใช้โทษบาปของตนตามวิธีการของแต่ละคน และเพื่อการปฏิบัติร่วมกัน จึงได้กำหนดวันชดเชยใช้โทษบาปซึ่งคริสตชนจะได้สวดภาวนา ปฏิบัติกิจเมตตาปราณีและความรักเป็นพิเศษ เสียสละตนเอง และทำหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์

2. ทุกวันศุกร์ตลอดปี และทุกวันในเทศกาลมหาพรต เป็นวันพลีกรรมในพระศาสนจักรทั่วไป

3. ทุกวันศุกร์ตลอดปี ยกเว้นวันฉลองใหญ่ เป็นวันอดเนื้อหรืออาหารอื่นตามข้อกำหนดของสภาพระสังฆราชฯ วันพุธรับเถ้าและวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นวันอดเนื้อและอดอาหาร

4. คริสตชนทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ต้องอดเนื้อ คริสตชนทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จนถึง 59 ปีบริบูรณ์ ต้องอดอาหาร

การจำศีลอดอาหารและการอดเนื้อนั้น เราควรทำด้วยเจตนาที่จะร่วมส่วนในพระทรมานของพระเยซูเจ้าและใช้โทษบาปของเรามากกว่าที่จะทำไปตามกฎเกณฑ์ของพระศาสนจักร เพราะกลัวว่าถ้าไม่ทำตามแล้วจะเป็นบาป

จะเห็นว่าในปัจจุบันพระศาสนจักรในหลายๆ แห่ง รวมทั้งในประเทศไทยด้วย ได้วางแนวทางในการอดอาหารและอดเนื้อ โดยมองที่เจตนารมณ์มากกว่า ปัจจุบันพระศาสนจักรในประเทศไทยจึงกำหนดใหม่ดังนี้ว่า ผู้ที่ปฏิบัติข้อต่างๆ ต่อไปนี้ (ข้อใดข้อหนึ่ง) ถือได้ว่าถือตามกฎการอดเนื้อ คือ

1. อดเนื้อ (ตามประเพณีที่ถือปฏิบัติของพระศาสนจักร)
2. ปฏิบัติกิจศรัทธาเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่เคยปฏิบัติ เช่น เดินรูป 14 ภาค เฝ้าศีลมหาสนิท สวดสายประคำ ฯลฯ (เป็นการ “อด” เวลาที่เป็นส่วนตัวของตนเอง เพื่อถวายเป็นเวลาให้แก่พระเจ้า)

3. ปฏิบัติกิจเมตตาปราณี เช่น ให้ทานคนจน เยี่ยมคนเจ็บป่วย ฯลฯ (เป็นการ “อด” ความสุขส่วนตัว เพื่อแสดงความรักต่อผู้อื่น)

4. งดเว้นอาหารหรือสิ่งที่อาจเคยปฏิบัติเป็นประจำ เช่น งดดื่มสุราและเบียร์ งดสูบบุหรี่ (เป็นการ “อด” ในสิ่งที่ตนชอบ)

5. รู้จักอดออมและละเว้นความฟุ้งเฟ้อต่างๆ

สำหรับการอดอาหาร หมายถึง การรับประทานอิ่มเพียงมือเดียว ซึ่งถ้าเรายึดตามเจตนารมณ์ของการอดอาหารแล้ว ผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี อาจจะอดอาหารมากกว่าที่พระศาสนจักรเรียกร้องก็ได้ ส่วนผู้ป่วยและคนสูงอายุที่มีสุขภาพไม่ดี อาจจะปฏิบัติกิจศรัทธาแทนการอดเนื้อ

3. กิจการแห่งความรัก

นักบุญเลโอ พระสันตะปาปาผู้ยิ่งใหญ่ ในบทเทศน์ระหว่างเทศกาลมหาพรตของท่าน นักบุญเกือบทั้งหมดพูดถึงเรื่อง “ความรัก การยกโทษ และการบริจาคทานช่วยคนยากจน” การให้อภัยแก่กันเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ ท่านนักบุญเทศน์สอนว่า “เราจงยกโทษแก่ผู้อื่นเพื่อเราจะได้รับการยกโทษ เราจงอภัยให้เขาดังที่เราแสวงหา เราจงสวดภาวนาเพื่อขอการอภัยโทษ เราต้องไม่แสวงหาการแก้แค้น”

ท่านนักบุญยังสอนในเรื่องกิจการแห่งความรักอีกว่า “ทุกเวลาเหมาะสำหรับปฏิบัติความรัก แต่เทศกาลมหาพรตมีทุกอย่างพร้อมสำหรับส่งเสริมความรักเป็นพิเศษ ผู้ที่อยากทดลองปีศาจของพระเจ้าด้วยจิตใจและร่างกายที่บริสุทธิ์ ต้องพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะพิชิตพระคุณนี้ให้ได้ เพราะความรักบรรจุคุณธรรมทั้งหลายและลบล้างบาปมากมาย... ก่อนอื่นเราจงทำตัวให้พร้อมสรรพ สำหรับถวายกิจเมตตาของเราเป็นเครื่องบูชาแด่พระองค์... เราจะมีใจกว้างขวาง ต้อนรับคนยากจนและคนตกทุกข์ได้ยากด้วยความเต็มใจ เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้กล่าวคำขอบคุณพระเจ้า... ในฐานะที่เราเป็นสัตบุรุษ ไม่มีความจงรักภักดีใดๆ เป็นที่พอพระทัยพระเจ้า เท่ากับการทุ่มเทกำลังช่วยเหลือคนยากจน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนความเอาใจใส่ของพระองค์ เยี่ยงบิดา ในการให้ทานนี้ ไม่ต้องกังวลว่าไม่มีเงินทอง จิตใจที่กว้างขวางนั้นแหละเป็นขุมทรัพย์อันยิ่งใหญ่แล้ว ด้วยใจที่กว้างขวาง ไม่มีคำว่าขัดสนข้าวของเงินทอง เพราะพระคริสตเจ้าเองทรงเป็นผู้เลี้ยงดู และทรงเป็นผู้รับการเลี้ยงดู ในกิจเมตตานี้พระหัตถ์ของพระเป็นเจ้าอยู่กับเรา เป็นพระหัตถ์ที่ทวีบังโดยการบิ และเพิ่มบังโดยการแจกจ่าย”

การบริจาคทานให้คนยากจน เป็นรูปแบบของความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งไม่ควรแยกออกจากการจำศีลอดอาหาร นักบุญเปโตร คริสโตโลโก พระสังฆราช สอนว่า “การจำศีลอดอาหารจะต้องควบคู่ไปกับเมตตาธรรมเสมอ การถือศีลอดอาหารมีประสิทธิภาพไม่ได้ นอกจากจะได้รับการชุบชูด้วยน้ำแห่งเมตตาธรรม... แม้ท่านจะฝึกฝนน้ำใจ ถอนรากพยศชั่ว หวานคุณธรรมต่างๆ แต่ถ้าท่านไม่ปล่อยให้เมตตาธรรมผลิดอกออกผล การถือศีลอดอาหารของท่านก็ไม่บังเกิดผล”

นอกจากนั้นในเทศกาลมหาพรต พระสันตะปาปายังได้ออกสารมหาพรตถึงบรรดาคริสตชน โดยยึดเอาสัญญาณแห่งกาลเวลา หรือปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชนโลกในขณะนั้นมาเป็นจุดสนใจ และทรงเรียกร้องการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรมจากบรรดาคริสตชน โดยยึดการไต่ตรองรำพึงถึงพระทรมานของพระคริสตเจ้าเป็นหลัก จึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะช่วยเราในการเจริญชีวิตได้ พร้อมกันนี้ ในแต่ละสัปดาห์ยังมีการส่งเสริมจิตตารมณ์มหาพรต เช่น แจกกระปุกมหาพรตให้คริสตชนอดออมเงินของตนตลอดเทศกาลมหาพรต เพื่อนำเงินที่ได้จากความเสียสละนี้ไปช่วยเหลือคนจน ซึ่งถือว่าเป็นกิจการแห่งความรัก ความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักรท้องถิ่นที่คริสตชนทุกคนควรให้ความร่วมมือ

บทสรุป

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตนของคริสตชนในเทศกาลมหาพรตเพื่อเตรียมสมโภชปัสกานั้น เป็นการติดตามเส้นทางแห่งไม้กางเขนเพื่อมุ่งสู่การกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า ผู้เป็นหนทางความจริง และชีวิต เราพบว่าพระศาสนจักรเสนอหนทางนี้ให้แก่คริสตชนในพิธีกรรมตลอดเทศกาลมหาพรต ซึ่งพี่น้องคริสตชนทุกคนควรให้ความสำคัญและร่วมพิธีกรรมและรับศีลมหาสนิท โดยเฉพาะในวันอาทิตย์และวันธรรมดาที่เราอาจมาร่วมพิธีได้

เส้นทางมหาพรตเป็นเส้นทางของการกลับใจ เป็นการเดินทาง “กลับบ้าน” สู่บ้านที่เที่ยงแท้ในเมืองสวรรค์ ที่มีพระเจ้าพระบิดาผู้พระทัยดีทรงรอคอยเรา ดังนั้น การรับศีลอภัยบาปจึงเป็นพระพรของพระที่คริสตชนควรให้ความสำคัญ

กิจการต่างๆ ที่คริสตชนปฏิบัติในเทศกาลมหาพรต ไม่ว่าจะเป็นการสวดภาวนา การพลีกรรมใช้โทษบาป การจำศีลอดอาหาร และกิจการแห่งความรัก ไม่ได้มุ่งแค่เพียงการเสริมสร้างความดีโดยชำระจิตใจของแต่ละคนเท่านั้น แต่ความดีที่เราทำในเทศกาลมหาพรตจะต้องมีรากฐานอยู่ที่ความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ และเป็นความดีเพื่อผู้อื่นด้วย ดังเช่นพระเยซูเจ้าผู้มิได้ทรงหวังเห็นชีวิตของพระองค์ แต่ได้ทรงมอบชีวิตของพระองค์บนไม้กางเขนเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทุกคน

2. พิธีกรรมสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์

วันอาทิตย์ (ไบลาน) พระทรมานของพระคริสตเจ้า

สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์เริ่มต้นด้วยวันอาทิตย์(ไบลาน)พระทรมานของพระเยซูเจ้า เริ่มต้นด้วยความชื่นชมยินดี ฉลองการเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างสง่าของพระเยซูเจ้า (เป็นการทำนายล่วงหน้าถึงการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์) การเข้าสู่กรุงเยรูซาเล็มยังเป็นการทำนายล่วงหน้าถึงการเข้าสู่กรุงเยรูซาเล็มแห่งสวรรค์ของคริสตชน

เราจะเห็นว่าสิ่งที่พระศาสนจักรเน้นในการฉลองพิธีกรรมในวันนี้ คือ การเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างสง่า (บทนำของพระทรมานและภาพล่วงหน้าของการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูเจ้า) และพระทรมานของพระคริสตเจ้า

ในหนังสือพิธิสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์หน้า 5 ให้ความหมายของวันนี้ว่า “วันนี้ พระศาสนจักรระลึกถึงพระคริสตเจ้าเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็ม เพื่อธรรมล้ำลึกปัสกาจะได้สำเร็จไป”

โครงสร้างของพิธีกรรมในอาทิตยไบลานแบ่งออกเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. พิธีระลึกถึงพระเยซูเจ้าเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มในฐานะกษัตริย์และพระแมสสิยาห์

2. พิธีมิสซาโดยเริ่มจากบทภาวนาของประธาน ภาคพระวาจาซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่พระทรมานของพระเยซูเจ้า (ในปีA อ่านพระวรสารของนักบุญมัทธิว ปีB อ่านพระวรสารของนักบุญมาระโก ปีC อ่านพระวรสารของนักบุญลูกา) พิธีมิสซาตามปกติและจบด้วยการอวยพรอย่างสง่า

โครงสร้างของส่วนแรก พิธีระลึกถึงพระเยซูเจ้าเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มมีดังนี้

อาภรณ์ที่พระสงฆ์ใส่เป็นสีแดง (เน้นที่พระทรมานและการเป็นกษัตริย์ของพระเยซูเจ้า จะเห็นว่าสีแดงจะใช้อีกในวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์) เพลงลำนำที่ร้องเน้นพระเยซูเจ้าเป็นกษัตริย์และพระแมสสิยาห์ (เพลงที่ 53) “โฮชานนาแดโอรัสของดาวิด ขอถวายพระพรแด่ผู้มาในพระนามของพระเจ้า ข้าแต่พระราชาแห่งอิสราเอล”

ต่อจากนั้นเป็นบทนำ บทภาวนาเสกไบลาน พระสงฆ์พรมน้ำเสกที่ไบลาน การอ่านพระวรสารเรื่องการเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างสง่าของพระเยซู (ในปีA อ่านพระวรสารของนักบุญมัทธิว ปีB อ่านพระวรสารของนักบุญมาระโกหรือพระวรสารของนักบุญยอห์น ปีC อ่านพระวรสารของนักบุญลูกา) หลังจากนั้นเป็นการแห่ ระหว่างที่แห่อ่านบทสดุดีที่ 24 และ 47 และเพลงสรรเสริญพระคริสตกษัตริย์ จะเห็นว่าภาพพระเยซูเจ้าเป็นกษัตริย์ถูกเน้นอย่างชัดเจน

ไบลานเป็น**สิ่งคล้ายศิลปะ**ไม่ใช่เครื่องรางที่มีอำนาจในตัวเอง แต่การที่คริสตชนเก็บไบลานไว้ที่บ้าน เพื่อเป็นประจักษ์พยานถึงความเชื่อในพระเยซูเจ้า กษัตริย์และพระแมสสิยาห์ และในชัยชนะปัสกาของพระองค์

การแห่มีสองแบบ (จากหนังสือพิธิสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์) คือ การแห่อย่างสง่า (ทำได้ครั้งเดียวในมิสซาใหญ่ของวัด) และการแห่อย่างธรรมดา

ไบลานเป็นสัญลักษณ์แห่งชัยชนะ พระเยซูเจ้าทรงประทับนั่งบนหลังลูกลา หมายถึง**พระองค์เป็นสันติราชา** ไม่ใช่กษัตริย์นักรบ(ที่ขี่รถม้าเข้ามา) ประชาชนชาวอิสราเอลมาต้อนรับกษัตริย์ คือ พระเยซูเจ้า และภาพของการเป็นกษัตริย์ของพระองค์ชัดเจนที่สุดคือโดยพระทรมาน (ในภาคจบพิธีกรรม การอ่านพระทรมานของพระเยซูเจ้า)

ดังนั้นการแห่ไบลานจึงเป็นหัวใจสำคัญของพิธีระลึกถึงพระเยซูเจ้าเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็ม เพราะการแห่ไบลานเป็นการแสดงว่าเรา**รับพระเยซูเจ้าเป็นกษัตริย์ของเรา** และเรา**พร้อมที่จะร่วมการถวายบูชาของพระองค์บนไม้กางเขนในพิธีมิสซา**

หลังจากแห่ไบลานแล้วพิธีกรรมเริ่มด้วยบทภาวนาของประธานทันที

บทอ่านที่ 1 จากหนังสือของประกาศกอิสยาห์ ออสย 50:4-7 พูดถึงผู้ใช้ของพระเจ้าที่ยอมรับการทรมาน และพระเจ้าจะทรงเสด็จมาช่วยเหลือผู้รับใช้นั้น แน่หนอนผู้รับใช้นั้นหมายถึงพระเยซูเจ้า และถ้าเรามองแต่เพียงด้านความเจ็บปวดของพระเยซูเจ้าแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เรายังเข้าใจพระทรมานของพระองค์ไม่ครบ เพราะพระทรมานจะต้องนำไปสู่การกลับคืนพระ

ชนมชีพอย่างรุ่งโรจน์เสมอ เราเห็นได้ชัดจากบทอ่านที่ 2 ในจดหมายนักบุญเปาโลอัครสาวกถึงชาวฟิลิปปี พป 2:6-11 “พระองค์ทรงยอมรับแม้ความตาย เป็นความตายบนไม้กางเขน เพราะเหตุนี้ พระเจ้าจึงทรงเทิดทูนพระองค์ขึ้นอย่างสูงส่ง.... และเพื่อชนทุกชาติทุกภาษาจะได้ประกาศว่าพระเยซูคริสต์ทรงเป็นพระผู้เป็นเจ้า เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าพระบิดา”

พระวรสารกล่าวถึงพระทรมานของพระเยซูเจ้า ขณะอ่านพระทรมาน เราคุกเข่าเมื่อถึงตอนที่พระเยซูเจ้าสิ้นพระชนม์ การคุกเข่าในแง่พิธีกรรมเป็นอากัปกิริยาที่แสดงถึงการเป็นทุกข์ถึงบาปหรือการนมัสการแสดงความเคารพอย่างสูงสุด

บทนำขอบพระคุณกล่าวถึง “การสิ้นพระชนม์ของพระองค์ท่าน ได้ชำระล้างข้าพเจ้าทั้งหลายให้พ้นบาป การกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ท่าน ทำให้ข้าพเจ้าทั้งหลายเป็นผู้ชอบธรรม”

ภาพของการฉลองในพิธีกรรมวันนี้ แม้จะเน้นที่พระทรมานแต่ก็เป็นพระทรมานที่นำไปสู่การกลับคืนพระชนมชีพ คือ ชัยชนะของพระเยซูเจ้าในฐานะกษัตริย์ ผู้ปกครองในดวงใจของเราคริสตชน

วันจันทร์ อังคาร พุธในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์

พิธีกรรมของสามวันนี้มีความหมายอย่างมาก เพราะทำให้เราเห็นภาพของพระเยซูเจ้าทรงเป็นผู้รับใช้ที่บนอบเชื่อฟังของพระเจ้า ผู้ทรงทนทุกข์ทรมาน แต่จะได้รับชัยชนะในที่สุด

ในวันจันทร์สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ บทอ่านที่ 1 จากหนังสือของประกาศกอิสยาห์ อสย 42:1-7 (บทเพลงของผู้รับใช้ที่ 1) เราพบพระเยซูเจ้าเป็น “ผู้รับใช้ที่พระเจ้าเลือกสรรและเปี่ยมด้วยพระจิตของพระเจ้า.. พระองค์จะสถาปนาความยุติธรรมไว้ในโลก.. พระองค์ทรงเป็นเสมือนพันธสัญญาและความสว่างสำหรับบรรดาประชาชาติ”

พระวรสาร (ยน 12:1-11) พูดถึงมารีย์ได้้นำน้ำมันหอมที่มีค่ามาเจิมพระบาทของพระเยซูเจ้า

บทภาวนาของประธาน “ขอพระทรมานของพระบุตร... บันดาลให้ข้าพเจ้าทั้งหลายมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยเถิด”

ในวันอังคารสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ บทอ่านที่ 1 จากหนังสือของประกาศกอิสยาห์ อสย 49:1-6 (บทเพลงของผู้รับใช้ที่ 2) “เจ้าเป็นผู้รับใช้ของเรา เราจะได้รับเกียรติเพราะเจ้า” “เราจะแต่งตั้งให้เจ้าเป็นความสว่างส่องนานาชาติ เพื่อความรอดของเราจะได้แผ่ไปจนสุดแผ่นดิน”

พระวรสาร (ยน 13:21-33.36-38) พระเยซูเจ้าทรงทำนายถึงการทรยศ อย่าลืมน่ามิใช่มีเพียงยูดาสที่ทรยศต่อพระองค์ แต่นักบุญเปโตรเป็นอัครสาวกอีกคนหนึ่งที่ถูกเสกพระองค์ ที่จริงแล้วในขณะที่พระเยซูเจ้าถูกจับกุมบรรดาศิษย์ทุกคนได้ทอดทิ้งพระองค์ แล้วหนีไป (เทียบ มก 14:50) แต่อย่างไรก็ดีพระเยซูเจ้าทรงประกาศว่า พระทรมาน และการสิ้นพระชนม์ของพระองค์นำไปสู่พระสิริรุ่งโรจน์ “บัดนี้บุตรแห่งมนุษย์ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ และพระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในพระบุตรด้วย”

ในบทภาวนาของประธานพระศาสนจักรวอนขอพระเมตตาจากพระเจ้า

ในวันพุธสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ บทอ่านที่ 1 จากหนังสือของประกาศกอิสยาห์ อสย 50:4-9 (บทเพลงของผู้รับใช้ที่ 3) ให้ภาพของพระทรมาน โดยบรรยายถึงรายละเอียด “ข้าพเจ้าไม่ขัดขืน .. ข้าพเจ้าหันหลังให้ผู้โบยตี.. ข้าพเจ้ามิได้ปิดหน้าหนีการสบประมาทและการถ่มน้ำลายรด..” (บทเพลงของผู้รับใช้ที่ 4 อ่านในวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์)

พระวรสาร (มธ 26:14-25) เป็นเรื่องคล้าย ๆ กับพระวรสารในวันอังคารสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ กล่าวถึง ยูดาสทรยศต่อพระเยซูเจ้า การเตรียมงานเลี้ยงปัสกา และพระเยซูเจ้าทรงกล่าวถึงการทรยศของยูดาส

ในบทภาวนาของประธานพระศาสนจักรวอนขอพระเจ้า เพื่อช่วยเราให้พ้นจากอำนาจของปีศาจ และนำเราให้ได้รับพรแห่งการกลับคืนพระชนมชีพ

วันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ พิธีมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์

เหตุผลของการเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ ในวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์อย่างย่อ ๆ มีดังนี้

1. เหตุผลทางเทววิทยา เน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศีลศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ กับศีลมหาสนิท

2. เหตุผลในภาคปฏิบัติ เพราะในพิธีคืนวันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ (พิธีตื่นเฝ้าปัสกา) และในเทศกาลปัสกา ตามธรรมเนียมของพระศาสนจักรจะมีพิธีโปรดศีลล้างบาปผู้ใหญ่ และโปรดศีลกำลังซึ่งต้องใช้ น้ำมันศักดิ์สิทธิ์

พิธีมิสซาเน้นที่การเป็นสงฆ์สูงสุดของพระเยซูเจ้า และศิลาบวชเป็นของประทานจากความรักของพระเยซูเจ้า และเพื่อรับใช้พระศาสนจักรด้วยการอุทิศตนตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้า มีการรื้อฟื้นคำสัญญาของพระสงฆ์ และมีพิธีเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ โดยเริ่มจากน้ำมันสำหรับเจิมคนไข้ น้ำมันสำหรับผู้เตรียมเป็นคริสตชน และน้ำมันคริสมา